

Případ „ALBERT SZÉPLAKI“

Maďarské plány agresivního únosu Jozefa Vicena

Zhruba na počátku roku 1955 se Státní bezpečnost opět začala intenzivně věnovat sledování slovenského exulanta a spolupracovníka amerických bezpečnostních a zpravodajských služeb Jozefa Vicena (nar. 1921). Po několika letech se vrátila k plánu jeho únosu, kterým chtěla završit likvidaci části amerických zpravodajských sítí zasahujících z Rakouska a Spolkové republiky Německo do komunistického Československa, případně propagandisticky postihnout specifický segment politických protivníků v zahraničí na jednom z citlivých míst. S ohledem na geograficky zajímavé umístění neutrálního Rakouska, čerstvě zbaveného okupačních sektorů, se někteří představitelé slovenského protikomunistického exilu ocitli v zorném poli několika východoevropských státobezpečnostních složek.

Dne 5. dubna 1956 navštívili dva příslušníci 2. odboru správy zahraničně-politické rozvědky kpt. Otakar Hromádka (alias „MAŘÍK“) a kpt. Jaroslav Třoska (alias „PTÁK“) krajskou správu ministerstva vnitra Bratislava, kde jednali s náčelníkem odboru vodní dopravy por. Kvasňovským kvůli zprostředkování schůzky s agentem s krycím jménem „KRIVÁK“ (Štefan Krivánek, nar. 1930). Centrála I. správy ministerstva vnitra měla v úmyslu tohoto tajného spolupracovníka „použít na provedení únosu, příp. fyzické likvidace amerického agenta ve Vídni“ Josefa Vicena, kterého intenzivně rozpracovávala již více než dva roky a neustále hledala „vhodné příležitosti k provedení akce“.

Náčelník odboru oběma soudruhům z Prahy sjednal na večer agenturní schůzku a omluvil se, že má jednání s příslušníky maďarské Státní bezpečnosti, kteří právě přijeli z Budapešti. Podle Hromádkova záznamu: „Odešel na poradu a za chvíli se vrátil s tím, že soudruzi z maďarského ministerstva vnitra přijeli oznámit, že rozpracovávají Josefa Vicena, že chtějí provést jeho únos a chtějí vědět názor čs. bezpečnosti a společně si srovnat poznatky.“ S ohledem na fakt, že se jednalo o akci I. správy ministerstva vnitra, por. Kvasňovský požádal kpt. Hromádku, zda by se jednání nezúčastnil. Po telefonické konzultaci s náčelníkem 2. odboru kpt. Josefem Kalinou (alias „KARHAN“) se řídicí akce „ČEDOK“ odebral na poradu, kde byl představen „třem maďarským soudruhům, z nichž jeden byl náčelník

správy DUNAJ v hodnosti podplukovníka.“ O dalším z nich se kpt. Hromádka mylně domníval, že jeho kmenovou součástí byla rozvědná 2. správa ministerstva vnitra MLR. „Maďarští soudruzi předčítali vlastní elaborát o Vicenovi, který celkem souhlasí s našimi poznatky. Nakonec na naši otázku o kolika Vicenem zaverbovaných maďarských lodnících vědí, odpověděli, že vědí o 11 zaverbovaných lodnících, z nichž 10 je maďarských agentů.“

Příslušníkům čs. Státní bezpečnosti se pochopitelně zdálo, že jejich kolegové mají velmi dobré podmínky k provedení akce. „Shora uvedený podplukovník sdělil, že je kompetentní rozhodnout, jak dál na akci pokračovat a žádal mne, abych se k tomuto vyjádřil. Vzhledem k tomu, že jsem nebyl kompetentní ani k jednání, natož k rozhodnutí, jsem mu sdělil, že jsem v Bratislavě náhodou, že jsem nebyl na toto připraven.“ Kpt. Hromádka zvolil klasické byrokratické řešení: doporučil, aby jejich ministr vnitra poslal dopis ministru Rudolfu Barákovi, ve kterém by navrhl způsob provedení a místo porady, na niž by čs. strana mohla sdělit konkrétnější údaje. „Uvedený podplukovník s tímto souhlasil a konečný resultát porady byl ten, že do 14 dnů přijde na naše ministerstvo přípis z Maďarska s návrhem kde a jak jednat.“

V závěru záznamu kpt. Hromádka – „MAŘÍK“ opětně zopakoval, že z rozhovoru vyplynulo, že maďarští soudruzi mají skutečně „dobré možnosti provést akci s Vicenem, poněvadž na příkl[ad]... dochází do bytu jednoho jejich agenta přímo ve Vídni a s tímto se stýká, t.zn. lepší možnost než my.“ Podpořil proto ideu dalšího pracovního setkání. „Před jednáním by byl námi připraven plán na provedení únosu.“ Náčelník 2. odboru kpt. Kalina rozhodl: „Budeme zatím dál pracovat na případu sami, do té doby než se Maďaři ozvou. Karhan.“¹⁾

Maďarský ministr vnitra zareagoval velmi promptně. Již 16. dubna 1956 odjela čs. delegace, v čele s náčelníkem 2. odboru kpt. Kalinou, složená dále z kpt. Hromádky a náčelníka 2. odboru V. správy (kontrarozvědka dopravy a spojů) ministerstva vnitra kpt. Ladislava Skupy, do Budapešti, s úkolem „projednat podrobnosti a dohodnout se na spolupráci při provedení únosu amerického agenta, slovenského emigranta“

PhDr. Pavel Žáček, PhD.

(1969), absolvent FSV UK Praha, bývalý náměstník ředitele ÚDV ZK v Praze, od roku 1999 pracuje v ÚSD AV ČR, v současnosti působí v Ústave paměti národa.

1) Archiv Úřadu pro zahraniční styky a informace (AÚZSI), svazková agenda I. správy SNB, AS-5789. Záznam o jednání s příslušníky maďarského ministerstva vnitra, 9. 4. 1956.

Jozef Vicen
Zdroj: A ÚPN.

Za maďarskou Státní bezpečnost se jednání zúčastnili náčelník VII. správy (tzv. správy spojů) pplk. Jamrich, zřejmě náčelník 2. odboru kpt. Kemüves, vedoucí 6. oddělení kpt. János Csepregi a por. Lakatos; podle hlášení vedoucímu funkcionáři I. správy MV plk. Jaroslavu Millerovi byli čs. soudruzi představeni též plk. Ferenci Ácsovi, náměstkou ministra vnitra, nadřízenému náčelníka VII. správy. „*Předmětem hlavního jednání bylo stanovit vzájemný postup pro shora uvedenou akci. Maďarští orgánové nám otevřeně sdělili jejich možnost k provedení únosu. Jejich agent BUDAVARI má možnost pozvat k sobě do bytu [...], tam s ním pít víno, namíchat mu do nápoje omamný prostředek a dovést jej k předem připravenému vozidlu. Jsou ochotni uvedeného agenta podle jejich pokynů k akci instruovat.*“ Čs. přátelé byli ujištěni o absolutní spolehlivosti agenta – dlouholetého komunisty; zdůraznili mj. skutečnost, že jeho

manželka žila s dětmi v Maďarské lidové republice. „*Podle našeho názoru jedná se spolehlivého a osvědčeného agenta, kterému je možno akci svěřit.*“ Z následujících bodů, dojednaných v Budapešti, vyplývá, že se čs. Státní bezpečnost snažila ze situace vytěžit maximum. „*S maďarskými přáteli bylo proto dohodnuto:*

1/ *Akci (po schválení našim a jejich ministrem) provedeme společně.*

2/ *Maďaři dají k dispozici agenta, který bude buď ve Vídni nebo na maďarském území instruován jejich orgány za spoluúčasti našich pracovníků. My dáme k dispozici omamný prostředek a vozidlo s agenty nebo orgány.*

3/ *Do 10 dnů bude námi vypracován plán, který bude předložen s odůvodněním akce s. ministru. Zároveň bude vypracován dopis našeho ministra maďarskému ministru vnitra se žádostí o zapůjčení maďarského agenta BUDAVARIHO k akci.*

4/ *Po schválení akce našim s. ministrem budou pozváni maďarští orgánové do Prahy, kde s nimi bude dohodnut již přímý postup při akci.*

5/ *O několik dnů později bude s nimi stanovena schůzka na maďarských hranicích, kde jim sdělíme den a hodinu provedení akce.*

*Maďarští pracovníci s tímto našim postupem souhlasili.*²⁾ Zároveň kpt. Kalina – „KARHAN“ náčelníkovi I. správy MV přiložil k informaci český překlad maďarského záznamu porady ze 17. dubna 1956, který mj. obsahoval ustanovující údaje tajného spolupracovníka 2. odboru VII. správy ministerstva vnitra MLR s krycím jménem „PETR BUDAVÁRI“ a maďarské představy o únosu (viz **dokument č. 1**).

O dalším vývoji celé záležitosti na úrovni náčelníka rozvědky, respektive ministra vnitra ČSR, zatím nic nevíme. Zachovaný operativní svazek správy zahraničně-politické rozvědky MV totiž obsahuje pouze definitivní maďarskou představu o *kombinačním* plánu akce „ALBERT SZÉPLAKI“ zpracovanou 5. května 1956 agilním 2. odborem VII. správy (viz **dokument č. 2**). „*V důsledku zhodnocení výše uvedených faktů, rozhodli jsme se nepokračovat v agenturním rozpracování SZÉPLAKIHO. Z tohoto důvodu dáváme návrh ke schválení agresivního únosu SZÉPLAKIHO z rakouského území... Podle našeho názoru lze využít agresivního únosu SZÉPLAKIHO pro politické cíle, na kterých má zájem pře-*

vážně ČSR a též odhalit na základě jeho výpovědi rozvědčné residentury, na území obou zúčastněných zemí.“

Maďarská Státní bezpečnost mezitím pět ze šesti tajných spolupracovníků z akce vypojoila (tj. dvojnásobně menší počet než prezentovala při prvním střetnutí). „V průběhu dalších setkání BUDAVARIIHO se SZÉPLAKIM bude se BUDAVARII... snažit, aby jejich vzájemný vztah přešel z oficiálního na přátelský... [Toho poté]... využijeme k tomu, aby BUDAVARII ve svém vídeňském bytě mohl v průběhu pohoštění dát SZÉPLAKIMU omamný prostředek, jak je domluveno s orgány čsl. státní bezpečnosti. Tímto začne celá akce.“ Tajný spolupracovník „BUDAVARII“ měl bezvládného Jozefa Vicena dopravit před domovní dveře svého bytu k vozidlu připravenému příslušníky čs. rozvědky. „Po nasednutí do auta pokračují v akci čsl. bezpečnostní orgány. Za tím účelem sestaví plán doby provedení, který schválí čsl. ministr vnitra.“ Plk. Ács v závěru písemnosti zdůraznil, že agent by byl plně informován až tři dny před akcí, jejíž přesný termín měl teprve vyplynout z dalšího vzájemného jednání.³⁾

Ve dnech 5. – 8. června 1956 proběhla v Praze další jednání o akci „SZÉPLAKI ALBERT“. Podle českého zápisu signovaného za čs. rozvědku kpt. Kalinou – „KARHANEM“ přijeli z Budapešti kpt. Kemüves a por. Lakatos. Čs. řady rozšířil npor. Petr Ondráček (alias „OLIVA“) z I. správy MV a tlumočnick sekretariátu ministra vnitra por. Špicner. „Maďarští soudruzi podali i informaci o tom, v jakém stadiu je styk jejich spolupracovníka ‚BUDAVARIIHO PETRA‘ se SZÉPLAKIM. Uvedli, že ve styku BUDAVARIIHO se SZÉPLAKIM došlo v poslední době k utužení vzájemného poměru. BUDAVARIIHO se podařilo změnit dosavadní styk, založený na špionážní činnosti ve prospěch SZÉPLAKIHO, ve vlastně přátelský styk.“

V důsledku toho bylo konstatováno, že první etapa akce byla úspěšně zakončena. „Nyní je možno přistoupit k další etapě, při které BUDAVARIIHO bude sdělen pravý účel jeho styku se SZÉPLAKIM, t.j. že má být nápomocen při únosu SZÉPLAKIHO. Aby se mohly zajistit pro úspěšné zakončení akce všechny podmínky, bude nyní nutno po určitou potřebnou dobu řídit BUDAVARIIHO přímo ve Vídni. Tím budou získány poznatky o všech podrobnostech styku BUDAVARIIHO se SZÉPLAKIM a o prostoru, ve kterém se bude

akce konat. Řízení BUDAVARIIHO ve Vídni je rozhodujícím způsobem důležité pro čs. orgány, které mají dát k dispozici omamný prostředek a zajistit dopravu SZÉPLAKIHO na čs. hranice.“

Zástupci I. správy MV ČSR a VII. správy MV MLR se dohodli, že řídicí orgán povolá agenta pod vhodnou záminkou do Maďarska (pravděpodobně do Györu), kde měl být seznámen s novým úkolem. „Při tom bude skutečně seznámen BUDAVARIIHO s čsl. řídicím orgánem, hovořícím německy, který bude BUDAVARIIHO, spolu s maďarským orgánem řídit následující období ve Vídni. Na této schůzce v Maďarsku bude také domluvena technika a místo schůzky ve Vídni.“ Do příprav kontaktů v Rakousku se prý jako nezbytné ukázalo zapojení zodpovědného soudruha z maďarské rozvědky. Předběžný termín schůzky s tajným spolupracovníkem, stanovený na 13. června 1956, měl být ještě vzájemně potvrzen radiogramy. „Maďarským soudruhům byly zodpovězeny dotazy, týkající se účinnosti chemického prostředku. Bylo vysvětleno, že prostředek je vyzkoušený a spolehlivý, je-li správně dávkován, vzhledem k tělesné konstrukci objektu a požije-li objekt předtím určité množství alkoholu, který mu zabrání zpozorovat nenápadný přechod z podroušeného stavu do stavu úplné myšlenkové desorientace a nevolnosti.“

Zainteresovaní příslušníci měli již v průběhu příprav přihlížet k ochraně maďarského agenta; jakékoliv podezření chtěli od jeho osoby odvrátit pokud možno s předstihem. „Bylo dohodnuto, že konečný návrh pro oba ministry vnitra na provedení akce bude vypracován až podle výsledků řízení BUDAVARIIHO ve Vídni na společné schůzce řídicích orgánů v Bratislavě.“ Domluvu za maďarské ministerstvo vnitra podepsal pravděpodobně kpt. Kemüves.⁴⁾

Dne 19. června 1956 odjel kpt. Hromádka doprovázený pouze překladatelem por. Špicnerem do Budapešti, aby tam s pplk. Jamrichem, kpt. Kemüvesem, kpt. Csepegim a por. Lakatosem projednal další detaily případu „ČEDOK“. Večer následujícího dne proběhla v konspiračním bytě první schůzka s agentem „BUDAVARII“, jemuž byl kpt. Hromádka – „MAŘÍK“ představen jako pracovník čs. bezpečnosti, zajímající se o „JOSEFA“. „Agent, který mne přátelsky přijal, nezná dosud pravé jméno JOSEFA. Vyptal jsem se jej od začátku na všechny podrobnosti týkající se jeho po-

3) Srov. dokument č. 2. Je pravděpodobné, že tento plán Maďaři předali až o měsíc později v průběhu jednání v Praze.

4) Tamtéž. Zápis, 8. 6. 1956.

čátek styku s Josefem a vpravdě mi potvrdil téměř vše, s čím k nám přijeli maďarští orgánové. Úkolem této první schůzky bylo, abych se s ním seznámil, utvořil si o něm vlastní názor a ověřil si dosavadní poznatky.“

Náměstek ministra vnitra svolal na 21. června 1956 poradou, kde bylo po předchozí diskusi o případu konstatováno, že vedoucí maďarská místa „souhlasí s pomocí... za cenu, že bude vše přesně a důkladně vypracováno a připraveno.“ Plk. Ács doporučil provést ještě jeden rozhovor s agentem a navrhl, aby kpt. Hromádka byl přítomen další schůzce s agentem, kde mu již bude řečeno, o co jde. „Náměstek vyslovil souhlas s tím, abychom si převzali na určitou dobu k řízení BUDAVARIHO a souhlasil také s tím, aby do Vídně na 1 týden odejel kpt. Kemüvesem navržený kpt. Csepregi, který se zúčastní prvních schůzek.“ Teprve poté, když už měly být všechny okolnosti s „JOSEFEM“ jasnější, by proběhla nová porada, z níž by vzešel konkrétní společný návrh pro oba ministry.

Ještě téhož večera se kpt. Hromádka zúčastnil agenturní schůzky, na níž maďarští příslušníci agentovi „BUDAVÁRI“ prozradili, že má společně s maďarskou a čs. stranou pracovat na únosu „JOSEFA“ z Vídně. „Agent téměř bez rozmyšlení souhlasil s tímto provedením případu, dodal však, že se na celou věc musí jít velmi pomalu a ostražitě, poněvadž JOSEF prý v současné době se mu ze studu za vypůjčené a dosud nevrácené peníze vyhýbá.“ Čs. rozvědčík pak v osobním rozhovoru agentovi sdělil, že se v rakouském hlavním městě kolem 2. července 1956 setká s dalším čs. soudruhem, který jej zpočátku bude řídit společně s maďarským orgánem a potom samostatně. „BUDAVARIM bez námitek souhlasil.“ Podle Hromádkova názoru odpoví-

dal „BUDAVÁRI“ veškerým až dosud prezentovaným parametrům. „Jde o staršího soudruha s velkými životními zkušenostmi, má seriózní a solidní jednání a je pro uvedenou akci upotřebitelný.“

Dne 22. června 1956 proběhla v dopoledních hodinách další porada, na níž se z Hromádkova popudu dostavil zástupce náčelníka rakousko-německého odboru maďarské rozvědky. „Jmenovaný nebyl vůbec o akci informován a po diskusi o celém případě slíbil, že na pomoc uvedenému případu určí kádrového rozvědčíka přímo ve Vídni...“ Při této příležitosti nadhodil příslušník I. správy MV otázku, jak se bude kpt. Csepregi dorozumívat s operativním orgánem čs. rezidentury ve Vídni v průběhu agenturních schůzek a po nich. „Uvedl jsem, že s. Csepregi ovládá pouze mateřský jazyk, zatímco náš soudruh ovládá německy. Maďarské soudruhy jsem tím uvedl do rozpaků a rovněž tak mojí správnou připomínku potvrdil i jejich soudruh z rozvědky. Bylo to vyřešeno tím způsobem, že budou existovat dva druhy schůzek po dobu pobytu s. Csepregiho ve Vídni. Na první schůzce se sejde BUDAVARIM s našim soudruhem a Csepregi a na druhé schůzce, kde se bude hovořit o dalším postupu a instruktáži BUDAVARIM se sejde náš soudruh, Csepregi a soudruh z maďarské rezidentury.“

Po poradě zavolał Hromádka do Prahy svému nadřízenému kpt. Kalinovi a požádal ho o sjednání schůzky s příslušníkem vídeňské rezidentury správy zahraničně-politické rozvědky Vladislavem Kotkem (alias „KNAP“). „Odpoledne jsem odejel do Bratislavy, kde na nás čekal s. Knap, kterému jsem Csepregiho představil. Oba soudruzi si ujednali schůzku na 2. července 1956 o 11.30 hod. v kavárně Kaisergarten na Operaring. Zde se domluví, kdy a jak provést schůzku s BUDAVARIM. Při této schůzce bude přítomen též jejich kádr. rozvědčík.“ Kpt. Hromádka – „MAŘÍK“ v závěru svého hlášení doporučil, aby byl s. Kotek obratem pozván do pražské centrály k seznámení se s písemnými materiály akce „ČEDOK“ a podrobné instruktáži.⁵⁾

V úvodu souhrnného hlášení (viz **dokument č. 3**) náměstkyně plk. Ácse shrnula VII. správa MV aktuální vývoj operativní situace v případě „ALBERT SZÉPLAKI“. „Spolupracovníky jsme řídili tak, že někteří se vhodnou

Ministr vnitra	Rudolf Barák
Náčelník I. správy MV	plk. Jaroslav Miller
Zástupce náčelníka I. S-MV	mjr. Bohumír Motejlek (Molnár) - „DRÁBEK“
Náčelník 2. odboru I. S-MV	kpt. Josef Kalina - „KARHAN“
Náčelník V. správy MV	pplk. Bohumil Lejsek
Náčelník 2. odboru V. S-MV	kpt. Ladislav Skupa
Náčelník KSMV Bratislava	plk. Josef Houska
Náčelník OVD KSMV Bratislava	por. Kvasňovský

legendou vyhnuli spolupráci, několik spolupracovníků jsme vybavili desinformačními zprávami... 23. dubna 1956 vypracovali jsme řídicí plán pro PETRA BUDA VÁRYHO, který obsahuje již přípravné prvky pro provedení akce.“ Jedním ze sledovaných politických cílů mělo být potvrzení činnosti amerických zpravodajských služeb na území nyní již neutrálního Rakouska. „Ze strany ČSR politický význam zvětšuje i ta skutečnost, že se likviduje jeden z českých [sic!] fašistických emigrantů, kteří mají velký vliv.“⁶⁾

Dokument již zmiňoval i bratislavskou schůzku z 23. června 1956, na níž byl příslušník čs. rezidentury ve Vídni Kotek – „KNAP“ pod jménem „IVAN“ představen kpt. Csepregimu. „Po prozkoumání okolností ve Vídni 2 zodpovědní operativní orgánové napíší ve 2 kopiích operativní plán pro provedení akce, který předložíme ke schválení MV ČSR a MV MLR.“ Termín byl stanoven do 18. července 1956.⁷⁾

Z neznámých důvodů nebyl únos v připravované podobě v letních měsících ani později realizován. Zdá se, že 2. odbor I. správy MV i nadále s akcí počítal. Dne 13. září 1956 totiž nový řídicí důstojník kpt. Třoska – „PTÁK“ připravil návrh na politické využití případu „ČEDOK“ v tisku. Svěbytnou státobezpečnostní mluvou v něm formuloval: „Zveřejněním je sledováno ukázat široké veřejnosti, že zahraniční emigrace nemá naprosto žádnou oporu v našich občanech, že ti je odsuzují a nedají se využívat k jejich nekalé činnosti proti ČSR. Dále je tímto sledováno, aby u samotné emigrace byla vzbuzena beznadějnost jejich počínání.“⁸⁾

Zatím nevíme, zda průběh akce ovlivnily vnitropolitické události (zejména neznámé postoj ministra Baráka ke spolupráci s Maďary) anebo nějaká souvislost s XX. sjezdem Komunistické strany Sovětského svazu. Díky protikomunistické revoluci a rozpadu bezpečnostního aparátu v Maďarsku na podzim 1956 se realizace akce stala zhora nemožnou. Ať tak či tak, únos proběhl počátkem května 1957 v režii kontrarozvědné II. správy ministerstva vnitra ČSR, jejíž tajný spolupracovník „ARNO“

Technické vybavení vysílače Biela légia vo Viedni.

Zdroj: A ÚPN.

– před povstáním maďarský agent „PUSKÁS“ – únos dokončil.⁹⁾

Dokument č. 1.

1956, 17. dubna – Budapešť. Překlad návrhu kombinačního plánu 2. odboru VII. správy ministerstva vnitra MLR ve věci „Albert Széplaki“.

VII/2. oddělení [odbor] ministerstva vnitra od 2. července 1955 rozpracovává typ pod krycím jménem „SZÉPLAKI Albert“ jako takový, o kterém bylo agenturní cestou zjištěno, že z pověření amerických vojenských informačních služeb provádí rozvědnou činnost proti Maďarské lidové republice (MLR). Na základě zjištěných údajů, SZÉPLAKI Albert se kryje novinářskou činností, a zajímá se převážně o zprávy vojenského charakteru. Později bylo zjištěno, že podobnou činnost provádí také proti ČSR. Podle našich údajů, SZÉPLAKI Albert je od roku 1945 ve službách americké informační služby a dříve z pověření Gestapa, byl jedním z vedoucích Hlinkovy gardy v ČSR. Jmenovaný je v ČSR veden jako válečný zločinec.¹⁰⁾ Od roku 1945 provádí výzvědnou činnost proti ČSR a MLR. Nejdříve jako aktivní zpravodajský důstojník a později jako řídicí orgán americké výzvědné služby. 10. dubna 1956 náš orgán [tajný spolupracovník – agent], krycím jménem FURGÁCS oznámil,

6) Z prostorových důvodů v dokumentech nekomentují obsahové nepřesnosti a ideologicky motivované impertinence vůči Jozefu Vicenovi. K jeho pohledu srov. VICEN, Josef: Vo víroch rokov, 1938 – 1988. Bratislava 1999.

7) Srov. dokument č. 3.

8) Tamtéž. Návrh na politické využití případu ČEDOK, 13. 9. 1956.

9) Srov. ŽÁČEK, Pavel: Odluky osob v padesátých letech (únosy v režii československé Státní bezpečnosti). In: *Za svobodu a demokracii. III. Třetí (protikomunistický) odboj*. Hradec Králové 2002, s. 128 ad.

10) Rozsah textu neumožňuje reagovat na každé nepravdivé či nepřesné tvrzení příslušníků maďarské tajné policie. V této souvislosti je však nutné upozornit na posun ve vnímání a prezentaci Jozefa Vicena (zřejmě pod vlivem čs. příslušníků StB), patrný v některých parametrech všech tří dokumentů.

*Jozef Vican sa aktívne podieľal na vysielaní ilegálneho vysielateľa Biela légia..
Zdroj: A ÚPN.*

že podle hlášení orgána CIC GESZTERI Desz¹¹⁾, důvěra Američanů k SZÉPLAKI Albertovi je úplně otřesena. Domnívají se, že v důsledku ziskuchtivosti pracuje též pro Sověty. Právě proto, ve výše uvedených kruzích pokládají za nutné jej zavázat (zkompromitovat). Ze strany uvedených kruhů k tomu přispívají ještě i ty akce proti MLR a ČSR, o kterých se naši důvěrníci nezminili.

Z těchto důvodů pokládáme za účelné další rozpracování případu SZÉPLAKI Albert. Z toho nejdříve předkládáme ke schválení agresivní, konspirativní únos z území Rakouska, na území ČSR. Tímto chceme dosáhnout odhalení jeho činnosti vedené od roku 1945 proti ČSR a MLR. Dle našeho názoru, agresivní únos SZÉPLAKIHO, bylo by možno využít pro politické účely, o něž má zájem převážně ČSR[.] na druhé straně by byla možnost odhalit rozvědnou síť na území ČSR a MLR, kterou zná SZÉPLAKI.

Za tím účelem si představujeme únos SZÉPLAKIHO podle následujících bodů:

1/ Ze šesti našich agentů, kteří se zabývali případem SZÉPLAKI byli již tři odvoláni, další dva odvoláme do 30. dubna 1956 s rozličnými legendami.

2/ V této akci bude zapojen jenom agent pod krycím jménem BUDAVÁRI Péter, který od 30. října 1955 osobně zná SZÉPLAKIHO a od 6. ledna 1956 je zapojen SZÉPLAKIM do výzvědné činnosti proti Maďarské lidové republice. Získán byl ve svém bytě ve Vídni, Biecnerrstrasse 22.¹²⁾ Pravé jméno BUDAVÁRIHO je, nar. 1912 v Apatině, ženatý, otec dvou dětí, pochází z dělnické rodiny, jeho otec byl rybářem, zemřel v první světové vál-

ce. Matka V i p l e r Katalin. Jeho odborné znalosti: je vyučen zedníkem, zaměstnán od roku 1929 u fy. MEFTER (a nyní fy MAHART) bez přerušení. V roce 1947 vstoupil do Maďarské komunistické strany, a po sjednocení je členem MDP (?). Do roku 1955 jezdil jako II. kapitán na lodi v různých úsecích Dunaje. Na konci roku 1955 byl pověřen spol. MAHART – vedením její odbočky ve Vídni. Pro převzetí odbočky odejel v prosinci 1955 do Vídně, odkud v úřední záležitosti se vrátil dne 11. února 1956 do Budapešti, že [kde] vedení vídeňské pobočky převezme 25. dubna 1956.

BUDAVÁRIHO maďarské ministerstvo vnitřní záležitostí získalo ke spolupráci na ideologickém základě v roce 1952. Jmenovaný do roku 1954 pracoval v kontrarozvědce proti Jugoslávii a po normalizaci styků, jsme ho začali používat v kontrarozvědce proti Američanům.

Jako tajný spolupracovník navázal styk s naším svolením se SZÉPLAKIM Albertem na doporučení S t e i n m i l l e r o v é Rozi¹³⁾, dne 30. října 1955. Při této příležitosti SZÉPLAKI požádal BUDAVÁRIHO jako novinář o dodávání zpráv politického charakteru. Protože BUDAVÁRI nechtěl tak učinit, začal SZÉPLAKI s dlouhou agitací, které účelem bylo zatáhnout za každou cenu BUDAVÁRIHO do protimaďarské výzvědné služby. Za tím účelem se vícekrát setkali, což vedlo k tomu, že SZÉPLAKI BUDAVÁRIHO navštívil v jeho bytě Wien, Bieberstrasse 22, kde při pití alkoholických nápojů ho SZÉPLAKI požádal o vojenskou špionáž. Při této příležitosti se SZÉPLAKI zmínil, že novinářská činnost je jenom legalizací jeho výzvědné činnosti. SZÉPLAKI slíbil BUDAVÁRIHO větší sumu peněz, v případě, že zaopatří nějaké údaje o maďarské lidové armádě. Pověřil BUDAVÁRIHO tím, že až po 11. únoru 1956 bude v Budapešti, aby této příležitosti využil pro shromáždění vojenských důležitých údajů o maďarské lidové armádě. Též ho pověřil vyhledáváním vhodných typů mezi důstojníky armády[.] o kterých by po návratu z Budapešti jej informoval. BUDAVÁRI na toto reagovat [reagoval] slovy: „Uvidím, jaké budu mít pro tento úkol možnosti až přijdu domů.“ Podle plánu chování a úkoly BUDAVÁRIHO stanovujeme následovně:

a) Zbývající pobyt BUDAVÁRIHO v Budapešti využijeme pro jeho výcvik a instruktáž k SZÉPLAKIMU, aby na oko přijal svým chováním nabízenou výzvědnou činnost. Vykáže

11) V překladech i doprovodných textech se některá jména (i krycí) vyskytují ve více variantách; vybrána je vždy nejpravděpodobnější z nich.

12) Obdobně se v dokumentu přechylují i jména ulic ve Vídni.

13) Šlo o maďarskou Němku, která si pronajala restauraci Matroz Csarda na Illgplatz č. 3.

se s desinformujícím materiálem a údaji, které předá jako získané vlastním pozorováním.

Úkolem BUDAVÁRIHO bude, vykázat vzhledem k SZÉPLAKIMU takovou činnost, aby mu tento důvěřoval. V zájmu toho bude provádět schůzky jen v bytě BUD[A]VÁRIHO anebo v jednom případě v bytě SZÉPLAKIHO. Na těchto schůzkách se bude snažit, aby jejich vztah přešel z úředního na přátelský. Na několika schůzkách pohostí SZÉPLAKIHO, v každém případě mu nabídne alkoholické nápoje a sandwiche [sendviče].

b) Na těchto schůzkách se bude snažit co nejlépe poznat SZÉPLAKIHO a tímto se mu naskytne příležitost, že při náhodném setkání na ulici ho bude moci pozvat na „malé přátelské posezení“, které bude v podstatě přípravou pro konspirovaný únos.

c) BUDAVÁRIMU předem nesdělíme náš cíl. Jeho instruktáž budeme usměrňovat tak, že pomocí jeho chceme jenom pozorovat SZÉPLAKIHO činnost proti nám.

Tři dny před provedením akce oznámíme BUDAVÁRIMU náš konečný cíl tak, že jeho řídicí orgán pojedje za ním do Vídně, kde provede na místě instruktáž k akci. To se však uskuteční až po schválení operativního plánu.

Výše popsané body předchází z naší strany přípravě plánu pro konspirovaný únos SZÉPLAKIHO, který bychom provedli spolu s čsl. bezpečnostními orgány následovně:

a) Využijeme vývoje dříve popsaných přátelských vztahů mezi BUDAVÁRIM a SZÉPLAKIM tak, že jej BUDAVÁRI v určitém čase v souladu s vytvořenými zvyky pozve k sobě. Zde během večere a pití by SZÉPLAKI snědl v sendwichech omamný prostředek, který bychom dostali od čsl. bezpečnostních orgánů. Zatím agent anebo důstojník čsl. bezpečnostní služby zaparkuje konspirovaně v blízkosti BUDAVÁRIHO bytu auto, kam BUDAVÁRI zavede SZÉPLAKIHO při účinku omamného prostředku. Po usazení SZÉPLAKIHO do auta pokračují dále v akci čsl. bezpečnostní orgány.

b) Nevyhnutelně důležité je, abychom v době [pro dobu] akce našemu agentovi krycího jména BUDAVÁRI vypracovali alibi, kterým by legalizoval svoji nepřítomnost v uvedené době (např. opera, divadlo, kino).

c) Po úspěšném uskutečnění akce, agenturními i jinými cestami budeme pozorovat

ozvěnu, kterou způsobilo zmizení SZÉPLAKIHO z Vídně, na základě které učiníme kroky pro ochranu BUDAVÁRIHO.

Vyhotoveno: 2 exempláře

Rozsah: 4 strany

Vyhotovil: Cs.J.L.Gy. /Szné

AÚZSI, svazková agenda I. správy SNB, AS-5789, č. I. 316-319.

Dokument č. 2.

1956, 5. května – Budapešť. Předklad kombináčního plánu 2. odboru VII. správy ministerstva vnitra MLR ve věci „Széplaki Albert“ schváleného náměstkem ministra vnitra plk. Ferencem Ácsem.

[...]14)

VII./2. oddělení [odbor] MV

Přísně tajné !

Maďarské lidové republiky.

Zvláště důležité !

Souhlasím:

Věc: SZÉPLAKI ALBERT – americký agent.

.....

K o m b i n a č n í p l á n

Budapešť 4. května 1956.

Oddělení VII/2. MV Maďarské lidové republiky se od 2. července 1955 zabývá případem, vedeným pod krycím jménem „SZÉPLAKI ALBERT“, jako takovým, o kterém ověřeným agenturním způsobem bylo zjištěno, že z pověření amerických vojenských rozvědných kruhů provádí rozvědnou činnost proti Maďarské lidové republice. Během rozpracování z pověření soudruha ministra vnitra jednali jsme s orgány čsl. ministerstva vnitra, výsledkem čehož po výměně materiálů byl názor, že případ „SZÉPLAKI ALBERT“ budeme realizovat společně.

....., dále SZÉPLAKI ALBERT, nar. 1921 v Horné Středě, národnosti slovenské, čsl. státní příslušník, svobodný, odborná znalost strojní inženýr, t.č. bytem Wien, Lichtensteinstrasse 28.

Pochází z měšťácké rodiny, jeho otec byl četník. Po zakončení studií na střední škole zapsal se v r. 1939 na strojnickou fakultu bratislavské vysoké školy. Studium v r. 1944 přerušil. Na technice se zapojil do politické-

14) Úvodní strana, kromě názvu akce a zodpovědného útvaru, obsahuje informaci o tom, že dokument byl zpracován ve dvou kopiích o čtyřech listech a vypraven: „LGY/KA-ně“.

*Kláštor Tešiteľov vo
Viedni, považovaný ŠtB za
centrum československej
špionážnej emigrácie
50. rokov.
Zdroj: Archiv ÚPN.*

ho života a pracoval jako vedoucí HG. Roku 1942 zúčastnil se školení pro vyšší velitele. Později se zapojil do slovenské tajné policie a pracoval jako vedoucí skupiny. Měl právo zajišťovat (zatýkat) a provádět rozvědnou činnost. Svě hlášení předával německému velitelství SD. Jeho úkolem bylo pozorovat ilegální komunistické skupiny, pracující na Slovensku a řídit rozvědnou činnost v případě, že sovětská armáda osvobodí Slovensko. V r. 1945 s mnohými slovenskými fašisty uprchl do Rakouska. Vzal s sebou tajné materiály a technickou výstroj rozvědky HG. Z pověření svých velitelů se ještě vrátil na Slovensko v r. 1945, aby pokračoval v rozvědné činnosti. Organizoval 20ti člennou vysokoškolskou skupinu, se kterou měl provádět t.zv. akce „R“. Její činnost se zaměřila na záškodnické akce a sabotáž. Spojil se s Dr. Polakovičem, který byl orgánem vatikánské rozvědky.¹⁵⁾ V polovině roku 1946 čl. státní bezpečnost mohla jeho případ jenom částečně realizovat, protože se dozvěděl o operativních akcích a uprchl do Rakouska. Když přišel do Rakouska, spojil se s Barnauskou organizací CIC¹⁶⁾, odkud jej usměrnili do vídeňského střediska. Tímto začala jeho rozvědná činnost na základě doporučení Slovenské Národní Rady. Později, asi r. 1948, se dostal do střediska MIS v Linci, kde pracoval jako výslechář. V této době vyslal více než 60 agentů do ČSR. 90% z vyslaných agentů

bylo zneškodněno. U vedoucích amerických rozvědných složek v Rakousku má dobrou pověst, protože mluví anglicky, německy, maďarsky a slovensky, má dostatečnou inteligenci a široké styky s emigrací, žijící v Rakousku. Tuto pověst značně poškodil na začátku roku 1955, když zpronevěřil 100.000 dolarů [sic!], určených pro rozvědnou činnost. Tento jeho čin se stal současně s vyhlášením rakouské nezávislosti, v důsledku které americké rozvědné složky zastavily legální činnost, propustily jej z legální služby. V létě 1955 přešel z Lince do Vídně, kde se legalizoval jako novinář a nadále je ve spojení s legálními americkými rozvědnými složkami. Pro legalizaci své rozvědné činnosti si vybral vídeňskou restauraci Rozy STEINMÜLLERové, o které je známo, že je oblíbeným místem lodníků lid. dem. států, jezdicích na Západ. Zde přišel do styku s orgánem [agentem] VII/2. odboru 6. oddělení MV, kterého spolu s jinými chtěl zapojit do rozvědné sítě proti Maďarské lidové republice. Po zapojení chtěl dostat rychle zprávy, převážně vojenského charakteru. Při získávání maďarských lodníků získal též 5 čl. lodníků, které ihned pověřil úkoly.

Ze zpráv, získaných orgány čl. MV, jakož i z našeho dosavadního pozorování vysvitá, že SZÉPLAKI ALBERT se snaží vybudovat široké styky mezi lodníky, jezdicími na Západ, po jejichž výškolení by s nimi prováděl rozvědnou činnost. Z tohoto lze vyvodit, že je nadále ve službách amerických rozvědných složek a své úkoly, na rozdíl od své dřívější činnosti, provádí konspirativně a vykonává funkci agenta-průzkumníka a bourače.

Proti Maďarské lidové republice a Československé republice provádí [i] jinou činnost, o které nás naši spolupracovníci neinformovali. Náš spolupracovník, který je ve styku s agentem CIC, 10. dubna 1956 řekl, že důvěra Američanů k SZÉPLAKIMU byla úplně otřesena. Domnívají se o něm, že v důsledku ziskuchtivosti pracuje i pro Sověty. Z těchto důvodů se snaží jeho řídicí orgánové agenturně obstatit [odstavit?]. Pro tuto skutečnost mluví též zpráva, že SZÉPLAKI se chce stát společníkem Rozy STEINMÜLLEROVÉ, aby tímto si mohl zajistit další bezstarostný život.

V důsledku zhodnocení výše uvedených faktů, rozhodli jsme se nepokračovat v agenturním rozpracování SZÉPLAKIHO. Z tohoto důvodu dáváme návrh ke schválení agresivního únosu SZÉPLAKIHO z rakouského území.

15) „Dr. Polakovič“ – správně Dr. T. P. Kolakovič. K T. Kolakovičovi srov. ŽÁČEK, Pavel: Prameny a studie k dějinám československého exilu 1948 – 1989, Svazek 7. In: *Menší sestra I. Vznik a vývoj I. správy ministerstva vnitra 1953 – 1959*. Brno 2004, s. 182 ad.

16) Rozumí se útvar Counter Intelligence Corps (CIC) v Branau.

Touto operativní akcí chceme osvětlit rozvědnou činnost SZÉPLAKIHO, prováděnou proti ČSR a Maďarské lidové republice a též úplně realizovat jím vedené rozvědné síť.

Podle našeho názoru lze využít agresivního únosu SZÉPLAKIHO pro politické cíle, na kterých má zájem převážně ČSR a též odhalit na základě jeho výpovědi rozvědné residentury, na území obou zúčastněných zemí.

Z výše uvedených důvodů agresivní únos SZÉPLAKIHO chceme provést podle níže uvedeného plánu:

1/ Ze šesti našich orgánů [agentů], kteří pracovali v akci SZÉPLAKI jsme již 5 vypořídali, jenom BUDAVARIHO PETRA chceme dále v akci ponechat. Tento od 30. října 1955 osobně zná SZÉPLAKIHO. BUDAVARIHO maďarské MV v roce 1952 získalo k tajné spolupráci na ideologickém základě. Po normalizaci styku s Jugoslávií zapojili jsme BUDAVARIHO do kontrarozvědné činnosti proti americkým rozvědkám ve Vídni. S naším souhlasem se spojil se SZÉPLAKIM ALBERTEM, který po několika setkáních ho požádal, aby prováděl rozvědnou činnost proti Maďarské lidové republice. Toto se uskutečnilo v bytě našeho kádrového příslušníka [agenta] Wien I, Karlsplatz 2/II/8. BUDAVARI na požádání dal neurčitou odpověď a na provedení úkolů dal nezavazující souhlas.

2/ V průběhu dalších setkání BUDAVARIHO se SZÉPLAKIM bude se BUDAVARI snažit vystupovat sebevědomě a jednat jako rovný s rovným. Tyto schůzky bude moci provádět jenom ve svém vídeňském bytě. Bude se snažit, aby jejich vzájemný vztah přešel z oficiálního na přátelský. Při příležitosti každé návštěvy nabídne BUDAVARI SZÉPLAKIMU alkoholické nápoje.

3/ Přátelský vztah, vytvořený výše uvedeným způsobem mezi BUDAVARIM a SZÉPLAKIM, využijeme k tomu, aby BUDAVARI ve svém vídeňském bytě mohl v průběhu pohoštění dát SZÉPLAKIMU omamný prostředek, jak je domluveno s orgány čsl. státní bezpečnosti. Tímto začne celá akce.

4/ Když se náš kádrový spolupracovník přesvědčí, že omamný prostředek účinkuje, přinutí SZÉPLAKIHO, aby ho následoval. Toto provede tehdy, když orgán čsl. státní bezpečnosti předjede v předem určené době s autem před domovní dveře BUDAVARIHO bytu.

5/ BUDAVARI doprovodí SZÉPLAKIHO na cestě z bytu, který po účinku omamného prostředku ztratí vůli. Po nasednutí do auta pokračují v akci čsl. bezpečnostní orgány. Za tím účelem sestaví plán doby provedení, který schválí čsl. ministr vnitra.

BUDAVARIHO neinformujeme o cílech naší akce a proto ho tak řídíme, jako kdybychom chtěli pomocí něho odhalovat činnost SZÉPLAKIHO proti nám. Po schválení kombináčního plánu soudruhem ministrem by 3 dny před provedením akce byl BUDAVARI informován tak, že by za ním do Vídně odcestoval jeden náš orgán a nebo vhodnou legalizací bychom na krátkou dobu povolali BUDAVARIHO a podrobně ho instruovali.

Tomu však musí předcházet poslední jednání s čsl. státními bezpečnostními orgány v Praze, kterým přizpůsobíme schválené plány a přesně určíme dobu provedení akce.

AÚZSI, svazková agenda I. správy SNB, AS-5789, č. I. 305 – 309.

Dokument č. 3.

1956, 23. června – Budapešť. Souhrnné hlášení VII. správy MV MLR ve věci „Albert Széplaki“ signované náměstkem ministra vnitra plk. Ferencem Ácsem.

VII. [správa] odbor /2. ministerstva vnitra se od 2. června 1955 zabývá osobou (1921 Horná Streda, národnost slovenská, čsl. státní příslušník, svobodný), který v současné době bydlí Vídeň IX, Zichtensteinstrasse 28.

Podle ověřených údajů jeho otec byl četníkem. Lidové školy vychodil v Bratislavě. Po ukončení studia na technice v roce 1939 zapojil se do politického života. Na technice působil jako jeden z vedoucích Hlinkovy gardy. V roce 1942 se zúčastnil školení, které bylo pro vyšší velitele Hlinkovy gardy. Později byl spolupracovníkem slovenské tajné policie. Po obsazení Slovenska Němci předával hlášení německému velitelství SD. V té době bylo jeho úkolem pozorovat na území Slovenska působící komunistické skupiny a v případě osvobození Slovenska Rudou armádou měl organizovat špionážní síť. Tuto činnost prováděl společně s [...]17), který byl politickým vedoucím těchto skupin. Strečanský?

17) Jméno není příliš čitelné; zřejmě je míněn „DURČANSKÝ“.

V roce 1945 spolu se slovenskými fašisty uprchl do Rakouska. Vzal sebou převážnou většinu technických a administrativních věcí HG. Ještě v roce 1945 [pod] řízením uprchlých slovenských emigrantů na Slovensko, kde organizoval skupinu, o 20 členech, převážně vysokoškoláků, pro provedení akce „R“. Akce se zaměřila na záškodnickou a sabotážnickou činnost. V polovině roku 1946 čs. státní bezpečnost jím vedenou skupinu zajistila a on uprchl před svým zatčením zpět do Rakouska. Po svém příchodu se spojil se špiónážní organizací BRANAU a CIC. Po tomto pokračoval ve své rozvědné činnosti na území Rakouska proti lidovým demokraciím.

V roce 1946 byl přemístěn do Lince, kde při řízení MIS působil jako výslechář. Z pověření této organizace vyslal na území ČSR 60 agentů. Tyto osoby čsl. státní bezpečnost zajistila.

Po podepsání rakouské státní smlouvy v roce 1955 Američané zrušili legální centrály. Na základě jejich řízení přešel do Vídně, kde ze začátku o sobě rozšiřoval, že přišel hledat zaměstnání. Později se prokazoval jako novinář a [mezi]tím přistoupil k práci proti ČSR a MLR. Ze získaných materiálů jsme zjistili, že přesto, že z legálních amerických služeb byl propuštěn, je nadále ve spojení se špiónážními organizacemi. Pro provádění této činnosti jako pomocný prostředek [z]volil restauraci Rozy STEINMÜLLEROVÉ, neboť tento zábavní podnik navštěvují převážně lodníci z lid. dem. zemí. Tohoto kanálu využil k tomu, že přes své sítě lodníků sbíral zprávy pro Američany. Zjistili jsme, že se snaží mezi lodníky vybudovat široké styky, které později pověřuje rozvědnými úkoly.

V důsledku rozpracování SZÉPLAKI ALBERT zapojil do rozvědné práce proti Maďarské lidovědemokratické republice následující spolupracovníky maď. ministerstva vnitra: 3. října 1955 „ZONBORI-ho“, 19. října 1955 „HILDU“, 24. října 1955 „MARKUS-e“, 1. listopadu 1955 „BALOGH-a“, 5. listopadu 1955 „FEHÉRVARI-ho“ a 6. ledna 1956 „PETRA BUDAVÁRI-ho“.

Na základě této agentury jsme zjistili, že sbíral především vojenské zprávy a dokonce „PETRA BUDAVÁRIHO“ pověřil zapojením nějakého důstojníka.

Spolupracovníky jsme řídili tak, že někteří se vhodnou legendou vyhnuli spolupráci, několik spolupracovníků jsme vybavili desinfor-

mačními zprávami a dokonce jsme mu poslali na jeho dožádání budapeštský telefonní seznam a jízdní řád MÁV.

Náš spolupracovník, krycím jménem „FOR-GÁCS“, nám 10. dubna 1956 oznámil, že během rozhovoru s GESZTESI REZSÖ, agentem CIC, zjistil, že důvěra Američanů k SZÉPLAKIMU je otřesena. Tuto zprávu potvrdil i spolupracovník, krycím jménem ZOMBORI. Jeho nadřízení o něm předpokládají, že v důsledku své ziskuchtivosti a necharakternosti pracuje i pro Sověty. Proto přistoupili k jeho odstavení. K této nedůvěře přispívá i to, že od ledna 1956 do dubna 1956 měl několik takových akcí proti ČSR a MLR, o kterých se nezminil svým představeným. Pro tuto nedůvěru hovoří nejnovější agenturní cestou získaná zpráva, že SZÉPLAKI nemůže vyúčtovat Američanům 20.000.–Sch.

Jeho ziskuchtivost potvrzuje také skutečnost, že přes STEINMÜLLEROVOU Rozu si půjčil od BUDAVÁRIHO 2.000.–Sch, což [které] dosud ještě nezaplátil [nevrátil]. Z operativních důvodů jsme všechny spolupracovníky, kromě PETRA BUDAVÁRIHO, vypojili z akce. Toto jsme provedli proto, že vzhledem k dříve popsáným skutečnostem jsme další rozpracování SZÉPLAKIHO pokládali za bezvýznamné. 23. dubna 1956 vypracovali jsme řídicí plán pro PETRA BUDAVÁRIHO, který obsahuje již přípravné prvky pro provedení akce. Při třech příležitostech jsme jednali s příslušníky čsl. MV. Během jednání vznikl názor, že další operativní akce provedeme společně. Pokud se týče způsobu realizace, dohodli jsme se na tom, že ALBERTA SZÉPLAKIHO konspirativním způsobem uneseme z území Rakouska na území ČSR. Tímto chceme dosáhnouti toho, že odhalíme špiónážní sítě, event. residency, které on řídil od roku 1945 v obou uvedených lid. dem. státech.

Podle našeho názoru únos SZÉPLAKIHO můžeme využít jak pro československé, tak i maďarské vnitřně-zahraničně politické cíle, protože tím potvrdíme činnost amerických rozvědných organizací na území Rakouska po podepsání státní smlouvy.

Ze strany ČSR politický význam zvětšuje i ta skutečnost, že se likviduje jeden z českých [sic!] fašistických emigrantů, kteří mají velký vliv.

Na základě dříve již uvedeného, předkládáme ke schválení následující operativní akce.

1/ Československé ministerstvo vnitra po-

věřilo provedením akce kádrového příslušníka „IVANA“ z vídeňské residentury.¹⁸⁾ Z[a] VII. odbor [správu] ministerstva vnitřní Maďarské lidové republiky za akci zodpovídá CSEPREGI JÁNOS, kpt., vedoucí oddělení.

2/ Za akci zodpovídající 2 orgánové se seznámili 23. června 1956 v Bratislavě. Pro úspěšné provedení akce se ukázalo nutným, aby z čsl. a maďarské strany zodpovídající orgánové, spolu se spolupracovníkem BUDA-VARI-m, prozkoumali okolnosti akce ve Vídni. Za účelem tohoto prozkoumání dohodli se dva orgánové v Bratislavě, že 2. července 1956 v 10.30 hod. vídeňského času se setkají v ji-

delně kavárny Kaisergarten ve Vídni. Čekací doba v kavárně je 1 hodina. Náhradní schůzka 3. července v 10.30 hod. na stejném místě. Na prozkoumání okolností [Prozkoumání okolí] se zúčastní důstojník vídeňské residentury II. odboru [správy] MV.

3/ Po prozkoumání okolností ve Vídni 2 zodpovědní operativní orgánové napíší ve 2 kopiích operativní plán pro provedení akce, který předložíme ke schválení MV ČSR a MV MLR. Termín do 18. července 1956.¹⁹⁾

AÚZSI, svazková agenda I. správy SNB, AS-5789, č. I. 289 - 293.

RESUME

Operation „ALBERT SZÉPLAKI“

The Hungarian Plans of the Kidnapping of Jozef Vicen

As early as the late 1940s, State Security aimed efforts towards exiling Jozef Vicen, who cooperated with American security authorities against communist intelligence activities in Vienna. Hungarian security services participated considerably in surveillance of Jozef Vicen, and by bargaining with Czechoslovak administration members even evinced interest in Vicen's liquidation. However, implementation of the action was thwarted by the anti-communist revolution in Hungary. One of the consequences of the events of October 1956 was that the II. Counter-Intelligence Administration of the Ministry of the Interior began working with the agent code-named „PUSKAS“. Hubert Schiestl, already using the code name „ARNO“, finished the so-called operation „ALBERT SZÉPLAKI“ and successfully kidnapped Jozef Vicen in early May 1957. Quickly, „ARNO“, later „LEO“ or „KARL“, became the the II. Administration of the Ministry of the Interior's and State Security's primary accomplice and expert on kidnappings. After various peripeteias during the duration of State Security's cooperation with this agent, they ceased association with him in the mid-1980s, fifteen years after Vicen's release from prison.

19) Dokument byl vyhotoven ve dvou kopiích určených pro MV MLR a MV ČSR.